

Saksframlegg

OFFENTLIG BRUK AV PRIVATE IDRETTSANLEGG LEIEAVTALE OG TILSKUDD -

FORHOLD TIL MOMSREFUSJON OG - KOMPENSASJON

Arkivsaksnr.: 06/36357

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet vedtar å gi rådmannen fullmakt til å inngå leieavtale med idrettslag og organisasjoner (Utleier), om bruk av private idrettsanlegg med tilhørende fasiliteter til offentlig formål. Bruken er i hovedsak relatert til skole- og undervisningsformål fra SFO-start til slutt på ordinære ukedager.
2. Ved inngåelse av slike avtaler skal kommunen tilstrebe å etablere ordninger som samtidig gir Utleier mulighet til frivillig registrering i merverdiavgiftsmanntallet i medhold av §28a og forskrift 117. En av forutsetningene for å bli frivillig registrert er at Utleier dokumenterer utleie av anlegget til en momsberettiget eller kompensasjonsberettiget virksomhet. Dette for å oppnå fradrag for inngående avgift (momskompensasjon) på deler av de investeringskostnadene som påløper ved etablering eller oppgradering av anlegg, samt også mulighet for fradrag for inngående merverdiavgift (momsrefusjon) i driftsmessig omsetning.

Forutsetningen for inngåelse av slike leieavtaler skal være at kommunen har et særskilt behov for å kunne disponere anlegget til skole- og undervisningsformål på dagtid, og at kommunens behov ikke kan dekkes på annen eller for kommunen mer gunstig måte.

Formålet med slike leieavtaler skal være å gjøre anleggene med tilhørende infrastruktur mer tilgjengelige for offentlige formål, og samtidig tilrettelegge for økt bruk av private anlegg til skoleformål på dagtid.

Saken gjelder

Trondheim kommune har over lengre tid i samarbeid med mange lag og organisasjoner, fått utbygd idrettsanlegg og områder for fysisk aktivitet. Disse investeringene har ideelle og samfunnsnyttige formål, og er fritatt for merverdiavgift ved kommunal utbygging. Følgelig er anleggskostnadene 25% høyere ved en privat utbygging. Det foreligger nå en ny rettspraksis gjennom to dommer, som åpner for at også private aktører kan få anledning til å kreve fradrag for deler av merverdiavgiften.

På bakgrunn av overnevnte ønsker jeg gjennom ulike tilskuddsordninger og leieavtaler å legge til rette for at lag og organisasjoner som selv ønsker det, skal få mulighet til å få refundert deler av påløpt merverdiavgift ved bygging eller rehabilitering samt drift av idrettsanlegg.

Bakgrunn

Det er avsagt noen dommer (porthus- og Hunsbethdommen) som får konsekvens for mulighet til fradrag for moms både når det gjelder investering (momskompensasjon) og driftsmessig omsetning (momsrefusjon). I Trondheim er det mange private idrettsanlegg, og flere av dem benyttes som del av aktivitets- og uteareal for skolene. Flere lag og organisasjoner som eier/driver slike anlegg mottar ulike offentlige tilskudd, og kan etter gitte forutsetninger innrette seg og være berettiget til å kreve henholdsvis momskompensasjon og momsrefusjon.

Fakta

I forbindelse med utbygging av idrettsanlegg har de fleste lag og organisasjoner mottatt spillemidler og kommunale tilskudd. Videre får mange av de ulike tilskudd til drift av anleggene.

Merverdiavgiftsloven (mval) § 28a og forskrift 117 §1 regulerer forhold knyttet til registrering, utleie og bruk av anlegg som brukes i virksomhet som er registrert etter mval.

Etablering og oppgradering av idrettsanlegg har tradisjonelt vært betraktet som en offentlig oppgave. De senere tiårene er det likevel private lag og organisasjoner som har stått bak det meste av slik utbygging i Trondheim. Anleggene er i hovedsak finansiert ved hjelp av lån, dugnad, spillemidler og andre offentlige tilskuddsordninger.

En organisasjon / idrettslag vil (som Utleier) få fradrag for inngående merverdiavgift gjennom en frivillig registrering som er gitt i medhold av merverdiavgiftslovens § 28a og forskrift 117 om momsrefusjon og kompensasjon, og gjennom utleie til kompensasjonsberettiget eller merverdiavgiftspliktig virksomhet. En av forutsetningene for å bli frivillig registrert, er altså at Utleier dokumenterer utleie av anlegget til en momsberettiget eller kompensasjonsberettiget virksomhet.

Når Utleier er frivillig registrert blir han pliktig til å innfordre merverdiavgift ved utleie av anlegget til kompensasjonsberettiget eller merverdiavgiftspliktig leietaker, men oppnår samtidig å kunne fradragsføre inngående merverdiavgift, herunder merverdiavgift på anleggskostnadene.

Idrettslag som lar seg frivillig registrere etter forskrift 117 og leier ut anlegg til en kommune for bruk i undervisningsvirksomhet i deler av tiden anlegget er i bruk, vil kunne fradragsføre deler av den inngående merverdiavgift, herunder merverdiavgift på anleggskostnader.

Dette vil samlet sett innebære lavere anleggskostnader for idrettslaget.

Trondheim kommune

Trondheim kommune har over 20 driftsavtaler med lag og organisasjoner som driver anlegg på kommunens grunn.

Generelt i disse avtalene gjelder at barn og unge i nærmiljøet samt skoler og barnehager, har fri adgang til anlegget utenom organisert aktivitet i idrettens regi.

Det er de siste år bygd ut 22 kunstgressbaner, hvor til sammen ca. 10 baneanlegg og to haller inngår som en del av aktivitets- og uteareal til skoler og følgelig benyttes i offentlig regi.

Arealknapphet og behov for aktivitets- og uteareal for skolene, gjør det nødvendig å formalisere en avtale om bruken av disse anleggene.

De investeringsmessige kostnadene knyttet til anleggene samt økte vedlikeholdsmessige utgifter for offentlig bruk av lag og organisasjoners aktivitetsanlegg, tilsier at det bør gis en kompensasjon for hard og omfattende offentlig bruk av disse anleggene.

Flere lag/organisasjoner har bygd, prosjekterer eller planlegger utbygging av kunstgressbaner, idrettshall og anlegg for fysisk aktivitet. Trondheim kommune har i dag avtale om offentlig bruk av anlegg eid og drevet av Bratsberg idrettslag, Charlottenlund sportsklubb, Sjetne grendalag og Sjetne IL.

Det kan vurderes avtale om hard offentlig bruk av idrettsanlegg ved følgende skoler ; Bratsberg, Charlottenlund, Breidablikk, Flatåsen, Huseby, Lade, Rosenborg, Sjetne, Solbakken, Tonstad og Åsheim.

De fleste lag og organisasjoner med egne anlegg får i dag ulike kommunale tilskudd både til investering og til drift. For tiden ytes driftstilskudd gjennom idrettsstøtten, ekstraordinært tilskudd som kompensasjon for fri hall og baneleie av kommunale anlegg i tillegg til en mindre anleggsstøtte til enkelte vedlikeholdsprosjekt som ikke omfattes av spillemiddelstøtte.

Nå innføres et ekstra tilskudd gjennom avtale med eiere av de anlegg som naturlig inngår i skolers aktivitets- og uteareal, og følgelig er gjenstand for hard offentlig bruk.

I avtalen vil et beløp på 75 kroner pr elev ved gjeldende skole ligge til grunn som kompensasjon for overnevnte bruk, inklusive eventuelle andre skoler og sporadisk offentlig bruk.

Vurdering

Jeg mottar stadige spørsmål fra idrettslag og organisasjoner om det kan etableres ordninger som gjør det mulig for idrettslagene å få refundert deler av den merverdiavgift som påløper ved etablering eller oppgradering av idrettsanlegg. En slik refusjon vil i praksis fungere som en rabatt for idrettslaget. Kostnadsreduksjonen gjør det mulig å gjennomføre små og store tiltak til en lavere kostnad og med mindre egenkapital, enn det som ellers ville ha vært nødvendig.

Disse investeringene som har et ideelt og samfunnsnyttig formål, mener mange bør være fritatt for merverdiavgift. I et samfunnsøkonomisk perspektiv er det vanskelig å forsvare at anleggskostnadene skal være 25% høyere fordi utbyggingen finner sted i privat regi.

Lovgivningen har likevel så langt ikke gått til det skritt å frita private aktører fra plikten til å svare merverdiavgift i slike prosjekter. Derimot foreligger det en del ny rettspraksis, blant annet i form av dommer i Høyesterett - Porthusdommen og Hunsbethdommen, som åpner for at også private aktører kan få anledning til å kreve fradrag for deler av merverdiavgiften når bruken av anlegget i ettertid vil være

Trondheim kommune

knyttet til ideelle formål.

På bakgrunn av disse rettsavgjørelsene har jeg det siste året opplevd et økende merverdiavgiftsfokus hos lag og organisasjoner som skal investere i egne anlegg.

Jeg har fulgt opp vedtatt samhandlingsprogram for 2006, og ført en åpen og konstruktiv dialog med flere aktører samt fått gjennomført 4 seminarer og utarbeidet en veileder om temaet momskompensasjon og -refusjon. Grunnlaget synes nå tilstrekkelig til gjennom ulike tilskuddsordninger og leieavtaler, å legge til rette for at lag og organisasjoner som selv ønsker det, skal få mulighet til å få refundert deler av påløpt merverdiavgift ved bygging eller rehabilitering av idrettsanlegg samt ved driftsmessig omsetning.

Vestbyen idrettslag har i høst etablert kunstgress på Hammersborg fotballbane. Banen ligger foran hovedinngangen til Sverresborg folkemuseum. Idrettslaget har med bistand fra advokatfirma fremsatt et forslag om utleie av banen til undervisningsformål på dagtid. Forslaget har vært forelagt Sør-Trøndelag fylkesskattekontor som i et brev av 26. september i år bekrefter at en slik leieavtale kan gi grunnlag for frivillig merverdiavgiftsregistrering og refusjon av deler av investeringskostnaden, så fremt den årlige leieinntekten fra denne virksomheten overstiger kr 50.000,-

Hammersborg kunstgress står i en særstilling fordi banen ligger i nærheten av kommunens provisoriske brakkeskole på folkemuseets tomt ut mot Riiser Larsens veg. Disse lokalene disponeres foreløpig av Sverresborg Ungdomsskole, men det er meningen at andre skoler skal disponere disse brakkeene så snart Sverresborg Ungdomsskole får flytte tilbake til sine egne lokaler. Brakkeskolen har ingen egen gymsal og det er også knapt med garderobefasiliteter.

Adgang til få disponere Hammersborg kunstgress med tilhørende garderober fremstår derfor som et nødvendig tilbud som mest sannsynlig vil bidra til kvalitetsøkning på gymnastikktilbudet ved den skolen som er etablert i "brakkeskolen".

Forslaget fra Vestbyen IL gikk opprinnelig ut på at et allerede innvilget tilskudd fra kommunen skulle konverteres til betaling av et årlig husleiebeløp fordelt på tre år. Sør-Trøndelag fylkesskattekontor har varslet at en årlig avgiftspliktig leieinntekt på kr 50.000,- vil være tilstrekkelig til å begrunne merverdiavgiftsregistrering og rett til refusjon av inngående merverdiavgift. På denne bakgrunn har Vestbyen IL signalisert ønske om et årlig leiebeløp, og at man ideelt sett ikke ønsker noen kobling mellom leiebeløp og kommunale tilskuddet.

Avtalen med Vestbyen IL skiller seg noe fra de "tradisjonelle" driftsavtalene, ved at leieavtalen også omfatter idrettslagets garderobefasiliteter ved siden av banen.

Jeg er for øvrig av den oppfatning at det i flere tilfeller kan være grunnlag for å reforhandle driftsavtalene som gjelder for en del idrettsanlegg innenfor kommunen. I tilfeller der idrettslagene gjennomfører betydelige kapitalkrevende investeringer på sine anlegg, kan dette i seg selv begrunne at kommunen bør betale en årlig leie for å kunne disponere anlegget til skole- og undervisningsbruk på dagtid.

Når det gjelder framtidig merverdiavgift på en slik leie for bruk til skole- og undervisningsformål, legger jeg til grunn at kommunen vil ha rett på kompensasjon for merverdiavgift som påløper til formål tilsvarende det avtalen med Vestbyen IL og andre lag / organisasjoner er ment å dekke.

Det er i dag eksempler også i Trøndelag på leieforhold mellom offentlig og private om bruk av anlegg til offentlig formål, og hvor idrettslag og organisasjoner har oppnådd å få fradragsført fra 50 – til 100 % på inngående moms. Med anleggsinvesteringer på opptil flere millioner, medfører dette

Trondheim kommune

følgelig en vesentlig økonomisk gevinst for de ulike idrettslag- og organisasjoner det gjelder.

Konklusjon

Jeg vil på bakgrunn av kommunens særlige behov for å kunne disponere private idrettsanlegg til undervisningsformål, anbefale at formannskapet vedtar å gi meg fullmakt til å inngå avtaler med lag og organisasjoner, om offentlig bruk av private idrettsanlegg.

Dette vil være aktuelt når kommunens egne behov gjør det ønskelig med en slik leieavtale, og når anlegg skal eller har vært gjenstand for betydelig og kapitalkrevende modernisering eller fornyelse.

Jeg vil også med en slik fullmakt gjennom ulike tilskuddsordninger og leieavtaler, kunne legge til rette for at lag og organisasjoner som selv ønsker det, skal få mulighet til å få refundert deler av påløpt merverdiavgift ved bygging eller rehabilitering samt drift av idrettsanlegg.

Rådmannen i Trondheim, 4. desember 2006

Gerhard Dalen
Kommunaldirektør

Bjørn Åge Berntsen
Saksbehandler